

Una cultura comuna bàsica

ENRIC ROCA
CASAS

Edu21 i professor de la facultat de Ciències de l'Educació (UAB)

A començaments del segle XXI resulta pertinent demanar-se quin hauria de ser el contingut d'un currículum bàsic o, dit d'una altra manera, què haurien d'ensenyar les escoles durant l'educació obligatòria per garantir una cultura comuna bàsica per als futurs ciutadans d'un país.

Però en aquest punt apareixen moltes discrepàncies. Cada vegada que intentem una reforma curricular –i ja hem perdut el compte de les que hem proposat–, l'únic que aconseguim és tornar a incrementar el conjunt de continguts d'ensenyament, i hi incorporem moltes més qüestions considerades –totes– completament *necessàries*. Però mentre hi incorporem més aspectes no en traiem cap, o gairebé cap, dels anteriors, perquè els continuem percebent tots com a *imprescindibles*. I no aconseguim sortir d'aquí.

Però una mera reflexió inspirada en el sentit comú ens advertiria que ni tot es pot ensenyar a l'escola ni resulta igual de fonamental i necessari fer-ho. Què cal decidir incorporar, doncs, en aquest currículum bàsic? En primer lloc l'ensenyament de les competències lingüístiques, tant de les llengües oficials com d'un o dos idiomes estrangers. Aquest ensenyament hauria de prioritzar els elements comunicatius del llenguatge i garantir un domini expressiu i comprensiu ple. Aquest seria el primer pilar de la proposta curricular. El segon perseguiria competències de l'àmbit del descobriment –i no pas del simple coneixement– tant de l'entorn social (la comunitat local, nacional i internacional amb relació a la geografia, la història, la cultura i l'art) com de l'entorn natural (l'espai, l'energia, la matèria i la vida). El tercer pilar el constituïria la comprensió i el domini dels algorismes matemàtics útils en l'actualitat, així com les estratègies necessàries per a un raonament lògic i abstracte adequat que permeti saber pensar i resoldre problemes. I el quart pilar seria ensenyar a viure i conviure, amb valors forts que fonamentin un

Cal oferir les bases perquè tots els talents puguin desenvolupar el màxim del seu potencial

projecte de vida sòlid. I ja està, res més i res menys.

Algú podria trobar-hi a faltar la música, l'educació física, la tecnologia, les competències digitals, l'educació per a la ciutadania, etcètera. Però totes aquestes *disciplines* es podrien treballar en forma d'activitats que desenvolupin aspectes concrets dels quatre pilars curriculars descrits. No cal un horari, una assignatura, un departament específics per a cadascuna d'aquestes *matèries*. No. Simplificar el currículum ha de comportar necessàriament simplificar també l'organització escolar. Altrament, no modificarem res substancial.

No per voler aconseguir molt s'obté molt. Els nostres índexs d'abandonament i fracàs escolar així ho certifiquen. I si mirem, doncs, de simplificar el currículum –i no pas la profunditat i el rigor– per garantir-ne l'adquisició per part de la majoria de la població escolar? No es tracta de posar-ho fàcil perquè aprovi tothom. Al contrari, s'han d'oferir aquelles bases fonamentals sobre les quals tots els talents puguin desenvolupar el màxim del potencial que tenen i no es dispersin en qüestions col·laterals i irrelevantes.

Serem valents i proud intel·ligents per instaurar una reforma curricular d'aquest abast? Quin país volem per als nostres fills?